

Įmonių darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybų prevencinio veiksmingumo įvertinimas (2011-2012)

Projekto vadovas: dr. Remigijus Jankauskas

Atsakinga vykdytoja: Raimonda Eičinaitė-Lingienė

Siekdama užtikrinti konstitucinę teisę turėti tinkamas, saugias ir sveikas darbo sąlygas, Lietuva jau du dešimtmečius stengiasi pertvarkyti nacionalinę darbuotojų saugos ir sveikatos (DSS) sistemą ir tarnybas, kad jos atitiktų tarptautinius reikalavimus ir standartus ir būtų pajėgios užtikrinti tinkamą darbuotojų sveikatos priežiūrą. Lietuvoje nėra atliktas darbuotojų saugos ir sveikatos sistemos prevencinio veiksmingumo įvertinimas, vadovaujantis tarptautiniais standartais, atsižvelgiant į bazinius vertinimo principus, pripažintas metodikas, socialinių partnerių požiūrį ir anksčiau atliktų tyrimų rezultatus. Taip pat nėra atliktas valstybinių DSS programų, skirtų šiai sistemai stiprinti, efektyvumo įvertinimas. Neišanalizuota kitų šalių praktika darbuotojų sveikatos priežiūros srityje. Atsižvelgiant į 2007 m. vasario 21 d. priimtą Europos Komisijos komunikatą „2007–2012 m. Bendrijos darbuotojų sveikatos ir saugos strategija: gerinti darbo kokybę ir našumą“, Lietuvoje yra patvirtinta „Darbuotojų saugos ir sveikatos 2009-2012 m. strategija“ ir šios strategijos įgyvendinimo 2011-2012 m. priemonių planas. Tyrimas atliekamas, vykdant Darbuotojų saugos ir sveikatos strategijos(2009-2012) 1.2.1. priemonę „Atlikti įmonių darbo medicinos tarnybų prevencinio veiksmingumo tyrimą, išanalizuoti Europos Sąjungos šalių patirtį ir parengti pasiūlymus dėl darbo medicinos tarnybų steigimo“.

Medžiaga ir metodai:

I fragmentas. Lietuvos DSS tarnybų Profesinės sveikatos priežiūros(PSP) veiklos ir žmoniškųjų išteklių įvertinimas. Duomenys bus surinkti atliekant anketinę apklausą elektroniniu paštu, panaudojant HI parengtą anketą. Anketą sudaro 39 klausimai. Ją bus prašoma užpildyti įmonės DSS tarnybos vadovo arba asmens, atsakingo už DSS įmonėje (darbdaviui atstovaujantis asmuo arba darbdavio įgaliotas asmuo darbuotojų saugai ir sveikatai). Anketą sudaro 5 skyriai: A. Bendra informacija apie įmonę; B. DSS tarnybos žmogiškieji ištekliai; C. DSS tarnybos funkcijos; D. DSS tarnybos finansavimas. E. Anketą užpildžiusio asmens duomenys. Šio tyrimo **tikslas** - ištirti Lietuvos įmonių DSS tarnybų PSP veiklą ir įvertinti žmogiškuosius išteklius profesinės sveikatos priežiūros srityje, atskirai įvertinant situaciją įmonėse, įdiegusiose sertifikuotą DSS vadybos sistemą. Tyrime bus įvertintas ir aprašytas suinteresuotų pusių (darbdavių, profesinių sąjungų, ir DSS specialistų) požiūris į DSS tarnybų PSP paslaugų plėtros galimybes įmonėse.

II fragmentas. Įmonių DSS tarnybų veiklą remiančios aplinkos (nacionalinės DSS sistemos ir DSS strategijos) įvertinimas. Vertinimas bus atliekamas pagal Konvencijoje nustatytus pagrindinius nacionalinių DSS sistemų ir programų elementus. **Tikslas** - įvertinti įmonių DSS tarnybų veiklą remiančią aplinką (nacionalinę DSS sistemą ir DSS strategiją). Vertinimui bus panaudotas aprašomasis-lyginamasis metodas, kurio metu bus nustatytas Lietuvos DSS sistemos ir Darbuotojų saugos ir sveikatos strategijos (2009-2012) atitikimas nustatytiems tarptautiniams reikalavimams(bus vertinamas Lietuvos DSS sistemos atitikimas Tarptautinės darbo organizacijos konvencijos 187 (2007) reikalavimams).

III fragmentas. Lietuvos ir kitų Baltijos jūros regiono šalių PSP praktikos palyginimas. Planuojama išanalizuoti ir palyginti Lietuvos ir Baltijos jūros regiono šalių (Šiaurės matmens šalių partnerystės tinklo (NDPHS) DSS grupės šalių –

Latvijos, Estijos, Lenkijos, Suomijos, Norvegijos, Rusijos, Vokietijos) profesinės sveikatos priežiūros (PSP) praktiką. **Tikslas** - išanalizuoti ir palyginti Lietuvos ir kitų Baltijos jūros regiono šalių PSP praktiką. Tyrimo tipas: aprašomasis – lyginamasis tyrimas. Tyrimas bus atliekamas panaudojant specialiai parengtą klausimyną anglų kalba, kuris yra suderintas su NDPHS šalių ekspertais. Duomenys bus surinkti vykdant apklausą elektroniniu paštu. Duomenų analizė bus atliekama, palyginant šalių PSP praktiką pagal šiuos elementus:

- pagrindinė informacija (bendrieji ir specifiniai teisės aktai, susiję su profesine sveikata, profesinės sveikatos tarnybų sistemos organizavimas);
- profesinės sveikatos tarnybų organizavimas (privalomas ar savanoriškas; egzistuojantys šalių profesinės sveikatos tarnybų modeliai; profesinės sveikatos tarnybų finansavimas; pagrindiniai reikalavimai ir procedūros profesinės sveikatos tarnybų akreditavimui);
- profesinės sveikatos specialistai (profesinės sveikatos specialisto apibrėžimas, reikalavimai kvalifikacijai, profesinės sveikatos specialistų teisės ir pareigos, specialistų mokymai ir sertifikavimas);
- profesinės sveikatos tarnybų ryšiai su kitomis organizacinėmis struktūromis.

Remiantis tyrimo rezultatais bus parengti pasiūlymai naujai rengiamai Lietuvos darbuotojų saugos ir sveikatos strategijai. Įmonių DSS tarnybos galės pasinaudoti tyrimo rezultatais ir plėtoti pažangią profesinės sveikatos priežiūros praktiką darbo vietose. Darbdavių ir profesinių sąjungų organizacijos galės inicijuoti reikalingų teisės aktų pakeitimus.

Daugiau informacijos apie tyrimą suteiks Raimonda Eičnaitė-Lingienė tel.: 8 52 12 1969 arba el. paštu: raimonda@dmc.lt.